

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYÉI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

egész évre 8 frt, félve 4 frt, negyedévre 2 frt. Néptanítóknak egész évre 6 frt, félve 3 frt, negyedévre 1.50. Egyes szám 10 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség: Csendes-utca, TÓTH-féle ház.
Kiadóhivatal: Csendes-utca, OLAH-féle ház.

A délmagyarországi ellenzék szervezkedése.

A délmagyarországi mérsékelt ellenzék pártfelfiúk elhatározták, hogy az ellenzék eszméinek a délvideki megyékben minél nagyobb sikerrel való terjesztése céljából szervezkedni fognak s e végből január 30-ára nagy pártgyűlést hívtak össze Temesvárra. Ez alkalomból a három délmagyarországi vármegye méltóan képviselve volt. Az országgyűlési mérsékelt ellenzék párt vezére Apponyi Albert gróf is leutazott Budapestről a pártgyűlésre s kíséretében lejöttek még ifj. Abrányi Kornél, Zselenszky Róbert gróf képviselők és Grócsák Károly, a Budapesti Tagblatt szerkesztője. A fényes eredménnyel megtartott pártgyűlésen több mint kétezer ember vett részt, a három déli vármegye minden vidékéről. Dél előtt, a közgyűlést megelőzőleg, Pattyanzky Elek előktele alatt pártértekezlet volt.

A városi vígadó termében délután megtartott pártgyűlésen Pattyanzky Elek a jelenvalókkal tudatta, hogy Apponyi Albert gróf, ifj. Abrányi Kornél és Zselenszky Róbert gróf orsz. képviselők, továbbá Grócsák Károly szerkesztő lejöttek a pártgyűlésre Budapestről. A vendégeket hat tagú küldöttség hívta meg a gyűlésre. Steiner Ferencz üdvözölte Apponyit.

Pattyanzky hosszabb beszédében visszatekintett a mult év eseményeire s kifejté, hogy a jelen pártgyűlésnek az a célja, hogy határozzon fölötté, mely irányban lépjen a párt akezióba a közelgő választások alkalmával. A délelőtti tartott szűkebb körű értekezleten elhatározták, hogy a párt minden kerületben állít jelöltet, egyelőre azonban még nem tartja szükségesnek az illető kerületek megjelölését, a választókra bízván, hogy az akeziót már most megkezdjék.

Apponyi Albert gróf erre zajos éljenzés között a szónoki emelvényre lépett s hosszabb, nagy hatású beszédében fejtekte ki politikai vezérelveit. A pénzügyi helyzet eseteivel kezdte beszédét s megjegyzi, hogy ő ugyan a logika szabályaival nem tudja megegyeztetni, hogy az a kormány bízzék meg az orvoslással, melynek hibái a bajt okozták; de ha már a többség így akarta, a legkevésbé, a mit a kormánytól követelnie kellett, az lett volna, hogy a kibontakozás útjait világosan megjelölje. Ámde a kormánynak egész pénzügyi programja,

ugy látszik, ebből áll: „többségem van, tehát maradok.” Ez állapot a többségre nézve a legrosszabb lélekemelő. Igaz, hogy a takarékoskás és a fogyasztási adók kihasználása említettett a kormány részéről; de ezeket nem igen lehet komolyan venni, midőn a kormány oly luxuskiadásokat, milyen az országház építése, a mai pénzügyi helyzet mellett is folytatni kíván, és a miniszteri és főispáni nyugdíjak, meg főispáni titkárok behozatala által az állam költségét szaporítja.

A fogyasztási adók kihasználásának alapfeltételét pedig az Ausztriával kötendő kiegyezésnél, a pénzügyminiszter nyilatkozata szerint, nem akarja megvalósítani. Erről a szónok a következőkben bővebben nyilatkozik:

Ismételnem térék vissza a tárgyra, mert szerintem ennek helytelen megoldása a pénzügyi bajok orvoslására irányzott minden törekvést, mar csirájában megölyhet. E fölött pedig mindenestre a mostani többség dönt; bár mit hozzanak a közelebbi választások. En tehát nem a magam álláspontját hangsúlyozom, mert tudvalevőleg közgazdasági ép úgy mint pénzügyi szempontokból feltétlenül kívánom a fogyasztási adóknak önállóságot; hanem közeledek az adott viszonyokhoz s a kormány eddigi álláspontjához, a mennyire csak lehet, a végcéllé fejlődésére nélkül. Már nem is a jobbát kívánom ellenfeleinktől, hanem hazafias aggodalommal kérem őket, hogy a feltétlenül rosszat mellőzzék, kívánom, hogy előbb ne kötelezzék Magyarországot a közös fogyasztási terület fenntartására, míg biztosságot nem nyertek, hogy a fogyasztási adóknak és különösen a szesz megadóztatásának reformját, minőt pénzügyeink állapota követel, Ausztriával egyetértőleg eszközölhetik. Ha ez lehet így, am tartsak fenn a fogyasztási terület egységét is, de rezerválják az országnak azt a jogát, hogy ellenkező esetben zárvonal mellett, önállóan intézkedhessenek. A pénzügyminiszter, ugy látszik beéri azzal, hogy nincs kizárva annak lehetősége, hogy Ausztriával egyetértőleg e téren a szükséges reformot létesíthetjük, még akkor is ha az egységes fogyasztási területet most megállapítjuk. Megengedem ezt a lehetőséget, de szabad-e merő lehetőségekre bízni azt, a mi nélkül, pénzügyeink rendezése s Magyarország csufos bukasának elkerülése nem is képzelhető?

És e nagy szemponttal szemben nem tarthatom ko-

mólynak a pénzügyminiszter hivatkozását a külügyi helyzetre. Ha Bismarck a német haderő gyarapítását kívánja, ha mi magunk a hadsereg kérdéseit nem bolygatjuk ezekre nézve döntő érvel képezhet a külügyi helyzet, sőt bizonyos határok közt értem és elismerem a politikai szempontok bejátszását a vánterületi közösség kérdésében is; de nem tarthatom komoly dolognak azt, ha a szesz megadóztatási kérdés függőben hagyását a monarchia szilárdágának megintatása gyanánt akarják benutalni, vagy a fogyasztási terület elkülvitelését a monarchia felbomlására vezető lépésnek nevezik. Ebben a kérdésben politikai anyag egyáltalán nem foglaltatik és ha a politikai szempontokat abba is beleviszük, ez azt a fájdalmas benyomást teszi, hogy ürügyek alatt a kiegyezési tárgyalások gyors megoldásának kényelmét ama nagy érdeknek eléjé helyezték, hogy pénzügyeink rendezésére biztos alapot nyerjünk.

Ma szó sincs róla, hogy az állam pénzügyeit súlyos áldozatokkal ugyan, de Magyarország kötelezettségének pontos teljesítése mellett ne lehessen rendezni; ha azonban az említett eszközök kezeinkből kiesik ép az ellenkező fogállani. Valóban bünös könyelműség volna Magyarországnak nem csupán pénzügyeit de becsületét is lehetőségekre bízni.

Ezután áttért a miniszterelnök amaz állítására, mely szerint ő „a magyar állam tekintélyét és hatalmát növelte kifelé és befelé.” Igaz, ugy mond, Magyarország ma több súlyos bir, mint talán a mohácsi vész óta bármikor, de ezt annak a kiegyezésnek miénk kell tulajdonítanunk, mely által a kormánymányunk helyreállított. Elismerettünk államnak a többi európai államok sorában, melyet a nemzet szívóssága és Deák Ferencz bölcsesége vivott ki, a király és a nemzet között létrejött kibékülés erősített meg, s Tisza Kálmán előbb ellenzett, később pedig fejleszteni nem tudott.

De vajon nagyobb-e Magyarország sulya e monarchiában a jelenlegi kormány alatt, mint elődei idejében volt? Külpolitikánk újabb irányja, a három császár-szövetség a magyar befolyás emelkedését bizonyítják-e? A kormány

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

I d á n a k.

Kéremben álltam, édes,
Hosszan néztem meg szemembe,
S bár kutattam, még nem tudtam,
Mi az, mi elbávol benne.

Es elnéztem kedves arcod,
Mennyi szende vonás lakja;
Tudni vágytam s nem találtam,
Mi az, mi elbávol rajta.

... Most sem tudom, honnét, lányka,
Az a titkos varázs benned;
Csak azt érzem, tudom — régen,
Hogy én téged mint szeretlek

L. József.

Regényesen . . .

Regényesen adtuk nagyon,
Ajk ajkon volt, szív szív felett,
S hosszú eszökre forrt az eszük:
„Nékiudt ah, nem éltek.”

Szakítottunk. S vége mi lön?
Köznapian adtuk nagyon:
Nem haltál meg, s én beláttam,
Hogy nálad szebb, jobb is vagyon.

Vajtkó Pál.

Egy kis alamizsnát!

(Fovárosi kép.)

Parázs úr nagyon jókedvűnek érezte magát. Maga sem tudta mert, de nagyon volt elégedve. Két kezét boldogan a zsebebe mlyesztette, csak az öreg újlat hagyta kint fázni.

Mert bizony hideg volt. A tél ugyan még nem nagyon régen köszöntött be, hanem annál esősebben. Csipős szél sivatott bele a járókellők árcaiba s a levegőben mintha valami köd borulat lebegett volna örökösen.

Parázs úr azért még sem fázott. Még gyönyörködött a tudott az elbizakodott szel erőlködésében, mely őt erőnek erejével learkarta a járdáról tolni; Parázs úr azért is egész a fal mellett haladt.

Mindinkább meggyőződött róla, hogy neki most jó kedve van. Nem is törté rajta a fejét, hogy mert? hisz az magától jött ügyis. Szivarra gyújtott, s még a füst szeszélyes gomolyodásában is gyönyörködni akart. Sokszor önkénytelenül is látrafordította a fejét, mikor a sebes szel továbbragadta a szétszakított füst-felhőket. Persze hogy aztán nem sokáig látott belőlük valamit.

Még az sem bosszantotta, mikor az a kiálhatatlan szel a szivarja hamvát mind a nyakkendőjére fújta, szépen letisztította a kezével.

Most sarokhoz érkezett. Ezt onnan is észre vehette, hogy a szél most már a másik oldalról is a nyakra közt fúródott. Kis elhagyatott utcába lehetett ott befordulni.

Parázs úrnak nem volt semmi dolga. Aztán meg az embernek a jó kedvével a szeszélyes is felébred. Bizonyára szeszély volt Parázs úrdól is, hogy minden eszét nélkül ebbe a kis utcába tévedt át. Itt még egy kicéit sötétbéli is volt, mert csak az utcazi lámpa világított; az a sok esőillő, sugárzó kincset itt nem növelte a fényt. Parázs úr nem érezte ezt a hiányt. A boldog megelégedés most is csak ott sugárzott az arcán. Már azon kezdett gondolkodni, hogyan jutassa méltó kifejezésre az ő jó kedvét? Még miutáni is el ment volna, — de ha náv volt egy kidobni való grasa sem!

Ezen se nagyot búsult. Vigan kopogott tovább a keakeny kövezeten, s köze-köze futyörészett is; már ahogy szivarozva futyörészni lehet.

Jó estét, nagyságos úr, — szödel meg mögötte egy reszketeg férfi — hang.

Parázs úr visszaand, ha neki szödel ez az alázatos köszöntés? „Nagyságos úr!”

Hát bizony más nem volt a közelben, csak egy kopott ruháján jól megtermett legény, amolyan egy proletártípus, a kit ő elhaladtában észre sem vett. Parázs úr kérdőleg tekint rá s egy pillanatra még a jó kedvét is elfelejté kíváncsiságában.

— Csak egy kis kenyéret, egy kis alamizsnát könyörögek, nagyságos uram, nincs egy betevő falatom, — szólt meg siralmas hangon az idegen. S ez a hang olyan bántóan, olyan különösen reszketett.

Parázs úr is kellemetlenül érezte magát. Arról szentül meg volt győződve, hogy csálóval áll szemben, a ki ily módon akar olcsó vacsorához jutni.

— Nincs nálam egy krajczár sem, — felelt röviden, s az előbbi viz phlegmával dobta el szivarja végét. Aztán odébb sietett. De még meghallotta a proletárnak dadogó borsínakérését. Parázs úr vissza szeretett volna fordulni, mert hátha esakugyan — de aztán meggondolta, hogy csak nem teheti magát nevetésgessé.

Alig vette észre, hogy a kis utca végére ért Fürdőn bekanvarult a saroknál, s olyan jól esett neki, hogy abból a szűk kis utcából kiszabadult. Hanem az a néhány könyörgő szó még most sem ment ki a fejből. — Hátha a szerencsétlen csakugyan éhezett? Nem volt-e könyörtelenség tőle egy pár krajczár megtagadni?

Parázs úr azon vette észre magát, hogy már nincs olyan aranyos kedve. Komoran bolygott odébb, maga sem tudta, hova megy. Valami ájárónál észre sem vette, hogy egy sebesen haladó bérkocsi egyenesen neki tart. A kocsi hatalmassan rá karjantott, mire Parázs úr ijedten ugrott fölére.

Izgatottan sietett tovább. Attól a kis jedségtől még most is erősen vert a szíve, — s Parázs úrnak úgy tetszett, mintha hallaná is szíve dobogását. S ahogy ugyancsak erősebbre jutott, az a szerencsétlen könyörgő, olyan csodálatos reszketéssé vált rajta erő.

Megpróbálta magát kinevetni. Hogy egy utszéli koldus betanult siralma még gondolkodási is ojhett. Meg hogy egy boldondos kocsit robogástól úgy lehet megijedni! Elhatározta, hogy okosabb lesz.

Szép lassacskán meg is nyugtatta a lelkiismeretét. A vágatód kocsit szépen elfeledte, a szíve sem dobogott többé. Hanem a jó kedve: az végképp oda volt.

Unatkozni kezdett a ezáltalán sétálásban nem talált mátr őrömet. A járó-kellők zsongo lánája idegessé tette, egy-

gyengesége minden kiegyezés kérdésében nem épen most váltak-e szembeszökővé? És befelé! Az állam tekintélyét saját polgáiraival szemben az növeli, ha közigazgatásban és igazságszolgáltatásban megközelíti a pártatlanság eszményét; ha szabad és egészséges politikai életükkel a nemzetben, ha a kormány az észnek és a reformok útján előbbre vezeti az országot és egész működésével jótékony befolyást gyakorol a társadalom anyagi és erkölcsi épségére. Amde a jelenlegi kormány alatt tetőpontjára hágott az állam összes eszközeinek lealessonnyítása párturalmi eszközök szolgálatába. Az igazságszolgáltatás, mely ebbe a járomba hajoltn nem akar, elhanyagoltatik és szűkösül. A közélet a patihabba sülved, mert annak minden olt nyilvánítlás, mely az uralkodó pártra nézve kényelmetlen, rendszeres üldözés által elfojtják. A kormány padjáról nem eszmék és irányak kiűzését halljuk de kiesnyes polémákat és több-kevesebb sikerült éleket. A társadalomban elharapódzott korrupció és szervilizmus pedig nem én festem rítók szinkekkel, hanem maguk a kormányok hívei.

Ily tények mellett a miniszterelnök dícsékvése csak óriási optikai csalódásból magyarázható. Mert az ő pártja hatszannagyon több mint bárki volt 67 óta. Ő azt hiszi, hogy az ország hatalma és tekintélye növekedett. De mi nem úgy fogjuk föl az állam misszióját és tekintélyét, hogy az elábbi teljesítették, az utóbbi növekedik, ha egy államférfi vagy egy párt a nemzet alkotmányos életének a nyakára lép. A mi ellenzéki küzdelmünk célja épen az, hogy megvalósuljon, a mivel a miniszterelnök tévesen dícsésklik, hogy t. i. az állam, a magyar állam, kifelé sulyban, legalább annyira gyarapodjék, hogy pénzügyi és közgazdasági alapfeltételei megmentessenek a szűkös jeltelt irányokban irántélesedvén, növelje tekintélyét a az állampolgároknak iránta szeretetét.

Apponyi ezután köszönetet mond az ellenzéknek eddigi kitartásáért s buzdítja, hogy tovább is így hívja és kitartóan ragaszkodjék az ellenzéki zászlóhoz, mely végre is diadalra fog vezetni. Zajos helyeslés és éljenzés követte az Apponyi gr. beszédét, melyet előbb is gyakran szakítottak meg a hallgatók tetszés nyilatkozatai.

Apponyi után Vucsetics indítványára ezután a pártgyűlés Horváthy Nándorhoz tárt irati üdvözlélet intézett a költségvetési vita alkalmából mondott beszédért.

Végül Grecsik Károly, a választmány nevében hosszabb beszéddel behatóan megvitatta a központi választmány következő határozati javaslatát: „A pártgyűlés elhatározza, hogy a legközelebbi választások alkalmával lehetőleg minden kerületben jelöltet állít föl; ezek megnevezését azonban ma még idő előtök tartja. A központi választmány.”

A pártgyűlés a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta s a leglekisebb hangsúlyban hosszabb, zajos ovációk közt ért véget.

Délben Apponyi gróf és a többi vendég tiszteletére bankettet rendeztek. — Másnap a magyar nyelvterjesztő egyesület ifj. Ábrányi Kornél tiszteletére, a ki az egyesület javára fölolvastatott, díszlakomát rendezett.

A magyar színészet története.

(Folytatás)

Tanulmányaink szét éveit kitűnő eredményekkel végzte be 1788 körül Atya Kelemen Mihály, anyja Török

egy ügötő bércosi pedig az ő zörgő rohogásával egészen kizozta a sodrából.

Házafelé vette útját. Az utca közepén fordult meg, s nagy léptekkel indult visszafelé. Mintha kergette volna valamit, egy sietett. — A szél épen abban az irányban fúj, a merre ő ment, s Parázs ur úgy érezte, hogy az is segít neki sietni. Mintha a szél is előre tuszkolta volna: menj már haza, késő van.

S csakugyan már északába csavarodott az est. A sötét köznység nagyon megritkult, s egymásután csapódtak be a fényes üzetek ajtai. Minden perczben egy másik ragyogó kirakat tűnt el a zörgő, karkodó vasrészeg mögött. Az ég piszkos-szürke felhőköpenye lombán alászáll, eszedesen irdeltve, hogy eső lesz.

Egy kövér csepp a Parázs ur nyakába hull. Amolyan jámbor, semmitmondó esőcsepp, mely csak egy véletlenül előzte meg többi kollégáit. Parázs ur mégis ijedten kapta veszte a fejét erre a hideg érintésre, s még össze is borzongott bele, olyan kellemetlenlén ére. S amint ez a nagy esőcsepp végig gördült a nyaka eszágán, — a hideg borzongás meg is ismétlődött. Parázs ur olyat érzett, mintha valami fagyos áramlat szaladta volna át az egész testét — egész a tiz ügyéig.

Máskor egy pillanat alatt elfeledte volna az egészet, de most elkezdett neheztelni magára. Hogy ő egy esőcseppből megérzet, egy fiakkora lóól halálra ijed, és egy nyoszörgő koldustól... eh, már megint az a koldus?

Parázs ur lazaért. Némán, gondolatokba merülve haladt fel a lépcsőn; rossz kedvének látszott.

Pár napra rá az összes lapok nem gyöztek eleget magasztalni egy nemesebből „névtelen”, ki a szerénynek karácsonyfájára jókora üszegzet adományozott, de ismeretlen órájt maradt.

Pedig Parázs ur igazán nem volt gazdag ember...

Trinon.

Rozália volt Makról, Kelemen László alig végezte az ügyvédi tanulmányait, már is Grassalkovich herczeg gödöllői uradalomban neveztetik ki ügyészre. Ezen szép állás jövendőtől élvezve némi eséklyéi vagyonit s szerzett magának, melyivel később mint a szintársulat meéünása kezdé szervezni a szintársulatot, melynek idomultavá igazgatójává is lett. A szép ismeret körrel bíró ifjú közbeesülés részese lévén, a vagyonosabb polgári családoknál igen szivesen látott vendég volt. Itt ismerkedett meg az egyik helytartósági tanácsos leányával. A két ifjú egymáshoz való vonzalmát az atya csakhamar észrevette, s nemcsak hogy nem akadályozta, sőt ösztönözte a vonzalomnak, miután a szép tehetségű ifjúban gyengéd férjet és szép jövőjű tisztviselőt látott. A jövendőt azonban megváltozott a jegyesi viszony iránt, midőn Kelemen mint pártfogó segélyző a szintársulat élére állott.

Előtte csak gróf Ráday Pál és Kazinczy Ferenc részéről talált támogatásra, mindezek dacára csak nagy áldozatok árán tudott némi eredményhez jutni. Ajánlkozott ugyan nála korhely diákok, s szelnek bocsátott hivatalnokokat; kontárokkel azonban ő nem akarta Thalia templomát benépesíteni; ő tehetségese józán, értelmes és hivatottsgal bíró egyéneket keresett, miután sejté, hogy a szimművészet ez első apostolaira nagy küzdelem vár.

Ezen időben a magyar értelmiség visszaterült még az eszmétől is, hogy valamely család tagja színész legyen. Igen természetes, hogy e kor elfogultsága következtében a felvilágosult ifjút legelső sorban családjá tagadta meg. Miért? Az ügy lassu menetében, — nehogy annak elesenevo zéséből jósolljak ellensége — változást akart létrehozni. Ezt azonban nem gyorsíthatá anélkül, hogy ő maga is ne vállaljon részt a nehézségek legyőzésében. Elhatározta, hogy ő maga fog jó példával előhaladni. Az ifjú eme magasztos önfelajdóztatás a szinklátörű közvélemény csaknem kivétel nélkül kárhözvitt, miután csak kevesen látták be szándéka ümös voltát. Elhatározta, hogy többé nem mint műkedvelő partfogó, de mint színjász-igazgató fogja vezetni a társaságot.

A királyi tanácsos az ifjú eme lépése által összes reményeit letiporva látván, nemcsak akadályt vetett az ifjúk viszonyának folytatása elé, de apai féltékenységgel védni kezdé leányja jó hírnévét s felkérte Kelemen, hogy mint jellemes férfi kerülje házát s tekintse magát rájók néve ismeretlennek, ha szifárd elhatározása vissza nem lépna ama tervtől, melyet közüdművészet elöl képvisel.

Kelemen László az első szerelmén tisztá s hatalmas erejével szerette jegyezés: és mégis annál erősebbnek bizonyult be a művészet, magyar nyelv és nemzetiiség felvirágoztatása iránti vágya. Lemondott szerelméről, lemondott életboldogságáról.

Mikorra Kelemen László hosszabb küzdelem után az első magyar rendezett szintársulat élén a színpadon hervadtan babért érdemelt ki, már akkor a lányka, kinek szerelmében kívül semmije sem volt, künny porladozott a büdös tetejében. A szimművészet ellen harczoló elölteknek ő volt első áldozata. Sírját sokáig díszíték Kelemen László koszorúja...

Hat évig küzdött Kelemen s elvégre is romok közé rozott. Elkezdte a küzdelmet mint nagy reményű ifjú s befejezte mint koldus szegény kifáradt agg... Mit oly hatalmas ideg, oly nagy fáradozás, saját boldogságára és hájójáért ártani épített, elötte hevert egybeomlva.

Átvette újra a legnehezebb szerepet. Fáradságát szorgalommal kereste fel az általa megtestesített eszme felkeltését, sehol sem talált azonban új pártfogásra, mely vesztekedhet volna az régi áldozatkésztségével. És még esett kétségbe! Nem hagyta abba a küzdelmet! Csakúdmok által megört lelke többé nem érzett bár erőt magában szány: lni, mégis lelkesült, mint kit az események varátoza változása nem huz zavarba. Felvette a vandorbortot s 1796 június 4. és elhagyta a fővárost — Kolozsvarra ment. Keckenkénten azonban eziránt táplált reménye elsorvadtteljesen. A társulat szétzúllott. Négy évi hűnyódás után Nagyváradon kísérle meg új szintársulat szervezését. Ez a reménye is megkúsult! Miután vagyona teljesen elfogyott, Pestre semmi áron nem akart visszaterni, nehogy ösmerősei előtt pirulnia kellessen vállalata sikertelensége miatt. Nem vándorlós után nevével Lipseyi Máriaival Ráczkevény tegepedett le, hol mint kántortartó lelt alkalmazást. Ráczkevény legéese után Makóra költözött s onnan Csánápalotára hurcolkodott át nemskóra, ahol — mint hitesse beszélt el — unokáinak szingzagatói fáradaimai és áldozati sikertelensége miatt sarjadt bánatában elhunyt 1807-ben...

Valóságos kaléidoszkop e munka tölté fejezte. A szebbnél szebb képek, történetek, szívhez szőő esem nyek fűződnék egymáshoz, melyeknek szemnyörköltető szánt a nemzeti érzelmet és szellem ad Részletezve vannak ösmeretve az erdélyi szmi viszonyok, báró Vesselényi s az erdélyi nemesség áldozatkésztsége, a magyar rok s furaak tevékenysége, az összes szintársulatok hullámozó dicsőségsmind jól tájékozottak rajza. Dertényi öcök, Katorné tragi-kája. Mezeyri konikuma, Széchy Péter, Nagy Pista, Szalay Pérgő Celestin, Lendvayné, Jókaine, Lendvay, Farsy, Szilágyi s Janosó Pál, egy egy metója a magyar szimrudolnokok kitűnően körvonala z jelenek meg! Van azonban az éremek más oldala is! Mg e kitűnő-egyek bujókónak falnról falura, azaltal Pesten német színház épít a Duna-parton 240 ezer forintért s ennek fenntartására néhány év alatt mintegy 600 ezer forintot költenek el. Felébredt ezen közben a nemzet féltékenysége s Széchy István s Földváry Gábor pestmegyei alispán veszik kezükbe a színészet állandósítását. Ez alkalommal szerző valódi remekművet készít: amint egyöntetű, könnyen áttekinthető, de egyszerűsággal rendkívül élelészaltal vázolja a vidéki előtűnő, szerzetfőző társulatokat, a vidéki színházat, a Földváry s Széchyéni és partjaik közt fejlett küzdelmeket s a magyar közélet ébredését.

„Abban, hogy ébredezni kezdett a magyar nemzet százados álmból, első sorban a magyar színházat bir érdemmel. Az a testület vitte végbe a nemzet felébresztését,

mely testület annyi sok és méltatlan fölözésnek volt tárgya. Sorsukban láthatjuk szép példáját annak, miként rombolja le az eszme az emberi rosz akaratot. Láthatjuk, hogy a műveltség és művészet iránt való fogékonyágsgal hogyan igyekezik nemzeti érzésével kárpótolni a nemzeti érzelmet első apostolait azon szenvedésök rtmelyeket a nagy harcban átéltek... A pesti nemzeti színház építése és megnyitása képez határpontot a történelmi s érdekes epizódokkal bővített fejtegetésben. Sok van e műben, melyet mindenki érdeklél olvashat, csaknem minden vezetesebb város, helység, család s irodalmi vagy állami s tisztviselői jellegű történetéhez találhatunk egy-egy újabb adatot benne. Meltán megérdemli e mű a bizalmat, h gy a hazai színházról szótban meghallgatassák és figyelembe véessék. A szorgalom e művé ez hozzájárult a feldolgozásra fordított gond, az előadásbeli számos jutalajdság, az elbeszélés világsága s kollemessége, a tömörségre való törekvés s a melegség, melyet a magyar nemzeti színházat küzdelmől, mint a magyar nemzetiiség küzdelmől a biztosított diadalig elvezérli s éreztetve juttatja Dr. Váli Béla műve házagatóló munka, mely irodalmunknak valódi díszét képezi. Nyeresége irodalmunknak, melynek első rendszeres műve a magyar színházat multjáról. — A munka Szalay Imre közoktatásügyi miniszter oszlatyancosnak van ajánva, mint a képzőművészetek hivatott és fardalhatn munkásának.

(Vége.)

Megeyi s helyi hírek.

A helybeli iparosok f. hó 30-án értekezletet tartottak, melyen körülbelül 200—300 jelentek meg. Az iparhatóságot Nikoltis György I. rendőrkapitány képviselte. Kimondott az értekezleten, hogy megalakul. Csakugy a tagjii megállapításra hagy vitát okozott, mert sokan 4 forint akarták azt megállapítani, minthogy egy jegyző fizetése 400—500 forint jön és akkor, ha kevesebb tagjait fizetnék, ezt eszközölni képeken nem volnának. Annál nagyobb elismerés illeti Nikoltis I. rendőr kapitányt, a ki a mellő vita közepette felszóllt és a jegyzőt teendőknél ingyen való teljesítésére vállalkozott. Az értekezlet zajos, szűnni nem akaró éljenzéssel vette ezt tudomásul, és így lehetséges lett tőve, hogy a tagjii 2 forint állapotát meg. Az alapszabályok kidolgozásával a következő tagok bíztattak meg: Bittermann Nándor Brkits Gyáva, Eckert Pál, Frey Imre, Gözl Károly, Husvét István, Mayer Ignéz Merstárd Nándor, Schöln Adólf, Török Károly.

Gyászír. Alulírottak fardalomtól megtört szívvel jelentik Zsulyevits Domján kir. törvényszéki bírónak és Zombor szab. kir. város bizottság tagjának é. t. eb. hó 1. én d. e. 10 órakor, árténeke 66-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült t-tomei e hó 2-án, szérden, d. u. 5 órakor fogtak a szent Rókusról emizett sírkerben örök nyugalomra tételül. Az engedélyt szent mise-áldozat pedig e hó 3-án, esztörtökön, reggeli 9 órakor fog a róm. kath. e gyházban az Úrnak bemutatni. Zombor, 1887. február hó 1-én. Áldás és béke lebegjen a feledhetlen férj s a gondos családapa porai felett! — Zsulyevits Pécz Anna özvegye. Mari, Mór, Ernő, János. Kössa gyermekei. Szilágyi Károly veje.

Móricz Pál orsz. képviselő. szombaton a Budapest-zimomonyi vonalattól dél 1 órakor Szabadkán keresztül utazott. Ujvidékre hol országgyűlési képviselőnek választatott meg, hogy választónak magát bemutassa. A szabadkai pályaháznál két bizottság fogadta őt: az úvidéki és a szabadkai szabadlevél párt küldtsége. Antunovits Máté pártunk vezetésére alatt tisztelet Móricz Pálnál, a ki Antunovits Matyas üdvözölő beszédére köszönetének adott kifejezést s azives figyelemért, hogy keresztüllutaszásban e megjelölésükkel őt megírtették. A bemutatások után ebbőlhez ültek, és rövid szívelyes együttél után elváltak a tovább utazó vendégtől.

Az E-s írja: A szabadkai botrány dolgában, melyről szóló tudósítások, mint akkor is kiemelték, a bevezető sorokon kívül, a szabadkai bunyeváz-párthoz közel eső forrásból erelt, rendes tudósítók most a következőket írja: A három év előtti tisztújítás alkalmával az itteni ellenzéki tisztviselők kevés kivétellel megbuktak, mert Jankovich Aurél főispán a bunyeváz-vezérek hatalma alatt nyugve, a kandidázóból mind kihagyatta a szolgálatban voltakát s új tisztakat szervezett saját emberből. Ekkor megbukott a főügyési jelöltégnél Vojnich Máté ügyvéd is, ép azért, mert a Mamuzsics-Antunovics szövetséget kandidálni nem engedte. Vojnich Máté akkor igen élesen kikelt az új hatóság főnöke ellen, s állandón a hatósági ellenzék mellett maradt. A főügyész Lenárd István néhány héttel ezelőtt elhallván, ez állás íresedésbe jutott, mely körülmény a Mamuzsics-Antunovics bunyeváz párt kezében jó kortes eszöknek kiülközött arra, hogy a városban tekintélyes és vagyonos Vojnich-családtól magukhoz esztőlják és kieneszteljük Mamuzsich László polgármester tehát a főügyési állásra kijelölté, a 3 évvel előbb általuk mellözött Vojnich M. ügyvédet, a ki a közönség nagy bánárlatára, a kenyort ellenségeitől iszveszen foglalta. Az ellenzéki helyi sajtó élesen kikelt a renegát-szerepre vállalkozó ügyvéd ellen s minthogy az illető különben sem valami jeles ügyvéd, iparkodott a helyre más egyet keresni. Folyamodtak többen s a kand bizottság Vojnich Máté egyszerűen mellözte de kandidált három kifogásatalan ügyvéd. Mikor Jankovich Aurél főispán a kandidáló bizottság határozatát hirdette, a közgyűlés egy része, — Kőlykies Kálmor¹² felkiáltásokkal kelt fel helyéről, míg a Mamuzsics-Antunovics párt értelem bunyeváz tömege Vojnich Mátét éltette, de semmiféle fenyegetődzés nem történt. A kandidáló bizottság határozatának kihirdetése után Horváth Móricz országos képviselő felkapta kabátját s odakiáltott emberségek: „a ki szabadlevél-párti, az jöjjön velem”, s kiseretével a nagyszámú hallgatóság gunyakacaja között ellagya a termet. Tetlegesség, botok emelgetése, ahhoz főispán, és egyéb ilyesmi azonban nem történt. — A hatósági ellenzék között van több szabadlevél-párti is, azok, mint értelemes elem maradtak s mintegy 70—80 ember jelenlétében a közgyűlés egész rendben tovább folyt egész deli 12¹² óráig. E közgyűlés vezetésében azonban arról, hogy a turbulens népség s a bunyeváz értelmetlen tömeg távozván, a tanácskozás minden gorbasság nélkül érvekkel telt vitaközás mellett folyt le.

A zombori „Népkör“ f. évi január hó 30-án tartotta meg rendező üzsütjöt közgyűlést a következő eredménytel: Megválasztották: Elnök: Jakabosits Mihály, alelnök: Stebler Lajos, igazgató: Szalvay Elemér, jegyző: Kunács Lajos, II. jegyző: Lukács Béla, pénztárnok: Cinkler Gyula, ügyész: Pervia Sándor, könyvtárnok: Ifj. Bosnyák József. Választmányi tagok lettek: Andráska Alajos, Bunyi Károly, Balits Mátyas, Bugarszky Miklós, Bácsér János, Ifj. Bosnyák József, Czeczner József, Cinkler István, ifj. Dittus Antal, Darázs Antal, Götthelb Márton, ifj. Huber Ignác, Hraby Mihály, Hollar József, Jakabosits János, Klug Antal, Muzsik Antal, Platzer János, Schöffner József, Ugry Mihály, Zimmermann Gyula, Zsulyovits Daniján, ifj. Vaszelovszky Péter. A választás közléskéntes által ment végbe: csak az igazgató és II. jegyzői állás betöltésénél mutatott a fiatalok egy kis élnakétség, mi szinte jó benyomást tett a kedélyekre. — Itt még kell említenem, hogy a Népkör bevétele 1886. év végével a bevétel 1180 ft 64 kr. volt, ezen időre a kiadás 664 ft 80 kr. a pénztári készlet 1886. decz. 31-én tehát 465 ft 84 kr. tett. Enek szép eredmény — az első évek deficienséhez mérten — csakis J. a k. b. c. s. t. s. Mihály elnök ur gonosz gazdálkodásának és fáradhatatlan szorgalmának tudható be. Az egylet társas-vacsorája f. é. február hó 12-én este 7 órakor lesz megtartva; egy teríték ára 1 ft, boritakozhatni lehet a kör elvisegében és a verbuvaló ivartató uraknál. Végül még kell emlékezni, hogy Népkörünk megalapítója tette, Zsulyovits Dömjén, törvénykezési bíró ur, f. hó 1-én jobb létre szenderült, kinek hiányát nem csak a Népkör, hanem az igazságot és testvéri szívétet becsült minden egyes polgár, a társadalmi életben, meg fogja sírni! A megboldogult rovására, — amint tudom, a Népkör is küllött koszorút. Az ö. v. f. n. 1 — 1 —.

Grf. Zichy Gézárt Szabadkán léte alkalmával a nemzeti kaszinó egyes tagjait a kaszinó helyiségeiben megvendégelték. Az első felköszöntőt Pertič Mihály kaszinói elnök mondta, a melyben a vendéget mint zongora művészt dítette. Dr. Békényi Gyula poharát a költőre emelte. A vendég művészt az alkalomnál szerzett költeményét szavalta el. Viharos eljenzés követte Wense ezredes pohárköszöntőjét, s különösen elragadta a közönséget főszójának ama része, a melyben azt mondta: „En nemetnek születtem, osztrák-magyar katona vagyok, de Magyarországról fogok meghalni.“ A fesztelen jó kedvű délutáni félhárom óráig tartott, a milión a mulatság véget ért és az egész társaság a vendéggel a vasúti indóházig ment. — tiz személyből álló küldöttség pedig a városunkból távozó művészt Szegedig kísért. (Sz. — H. —).

A posta és táviratla egyítése már befejezett tényre vált. A helybeli táviró tiszték is beosztatták a postaiúrataliba, hogy a szükségesekben ott magukat gyakorolják.

Eljegyzés. Ifj. Buchwald Herman, Hesser Soma szabadkai cég üzletvezetője, mult héten eljegyezte Deutsch Sári kasszonyt Budapesten.

Katymár közösgében postamesteri állomásra 3 hét alatt pályázat hirdettetett.

Beszéda. A szabadkai szerb nőegylet és szerb daleylet február 3-án a „Pest-szálloda“ termében táncvizsgálommal egybekötött „beszedők“ rendez, mely tekintve ez eddig rendezett „beszedők“ sikerét művészi tekintetben is élvezetes osztélynek ígérkezik. A két egylet tagjaiból összejelöltített rendező bizottságnak sikerült közreműködésre megnyerni: Deszkasev István a zág rahi opera teozistáját. — Hadzsics Antal Szabadka város ér demes szülttő a Kisfaludy-társaság tagja egy rövid alkalomserű felolvasást fog tartani. A műsor a következő: 1. Hatnyú dal Davorin Jenőtl előadja a daleylet vegyes kara. 2. Felolvasás Hadzsics Antaltól 3. Aida operából és Zajez szerb dala. Előadja: Deszkasev István 4. „Pásztor a sziklán“ magdálod előadja Micskovicsé Katinka urhölgy 5. „Első“ induló. Tollingerl előadja a daleylet férfikara 6. Kettő. Faust operából, előadja Micskovicsé Katinka urhölgy és Deszkasev J. „Hulljartok testvérek a harcz mezőn“ szerző: Prohászka János a szabadkai szerb daleylet karnagya. Előadja: a vegyes kara. — A zongóra kíséretet Gaál F. ur volt szives elvállalni. Belőpti jegy elve váltva 1 ft, este a pénztárnál 1 ft 30 kr. Karzati ülőhely 2 ft. Jegyek előre válthatók Vojnicz Illés és társa, Aradszky Szávó és Lepedat Koszta urak üzletében. Kezdeté pontban 8 órakor.

Sztrakosch János tanár ezen hét folyamán Szabadkára érkezik és ott néhány szavatali előadást szándékozik tartani.

A helybeli ágostai hitvallású lakosok vasárnap, azaz február hó 6-án fogják első istentiszteletüket a város haza nagyteremben választott lelképásztorok vezetésé alatt.

Üjvedek. január 31. (O. E.) Möriz Pál orsz. képviselő Dégen Gusztáv képviselivel, továbbá a főispánnal és a szabadelyipárt bizottságával nagy banderium kíséretében Járék község be rándult ki Itt Möriz Pál és Dégen Gusztáv nagyszabású politikai beszédeket tartottak.

Bácsamegyéből írják: a P. i. N. — ónak: Keserő mosoly vonult el ajkainkon, midőn Dimitrijevicz Milos szerb képviselő panaszt a igazságtalan kifakadásait olvastuk. Bácsmegyében a lakosság jó nagyrészt a szerbek közelek. De ezek nem hogy az alkotmány jótételnyében nem részesülének, ellenkezőleg azt jobban élvezik mint magyarok. A mely közösgében többséget képeznek, ott teljathalomban uralkodnak s ott a magyarokat mindenből kiszorítják. Példa rá Szent-Tamás, a hol a községi gyűlések jegyzőkönyveit csak szerb nyelven írják, úgy, hogy ha valakinek egyik másik határozatra szükség van, heteket, hónapokat várhat, míg azt magyar fordításban megkapja. Nem szólnak a bekezelettest eskjás kerületi községekről, a hol a be szorult magyarság a számkivetettség keserűségeit éli. De az uralkodnak a szerbek oly községekben is, a hol kisebbségben élnek, mint O. Becsén, Moholon, Földváron, Adán, mert összetartanak s a zsidó képviselők velük szavaznak a községi ügyekben s mert a megyei hatóság mindig az ő pártjokat fogja. A megyei tisztviselők közt is számos szerb van alkalmazva, kiknek a választás alkalmával állások előre biztosítva lett, úgy hogy a választás alkalmával állások előre oda szánt állásokra. A községeknél is nemesek aránylag, hanem ha kisebbségben vannak is, de erőt képesek kifejteni, a tisztviselők felé rendszeren szerb, míg a hol többségben vannak, ott kisháló is ahogyan magyar. Dimitrijevicz azt is veti, hogy a szerbekkel szemben a törvénykezés véghe tetlen lassu. No ez igaz akkor, mikor valamely szerb nemzeti ségű tisztviselő rossz fiat tesz a türe. Száz meg száz igazságos panaszt semmibe nem vesznek ellenők, vagy ha vizsgálót rendelnek, ennek vége hosszú nines, eredménye pedig soha se lesz. Ott a moholi két szent-tamási, az ő-becsei jegyzők esete. Ha magyarok volnának, régen börtönben ülnének, de mivel szerbek-

évek óta bántatlanul vannak, s bár közelebb az egyik szent-tamási és a becei jegyzőt felfüggesztették, de érdemük szerint ma napig sem itéltek, s a közvélemény szerint, nem is fognak itélni fölöttük. A másik szent-tamási jegyzőt szépen nyugdíjazták és is bár újabb és újabb bünei derítették ki, bántatlan maradt, míg egy csendes gutatás véget nem vetett nyomorult életének. Ily viszonyok közt ezáltal a magyarok emelhetének a panasz azon dédelgetés ellen, melyben a szerbek a azon háttérbe szorítás ellen, melyben a magyarok részesültek. Hiába állítanak — Deák Ferencz állítólagos magyar értelmében — kiűző szerb megéti; mert jobb nekik a magyarokkal vegyet lakniok. Szerb megyében egymás közt torzalkodának, magukat emésztének, míg a magyarok közt, mint a zsidók, a magyarok rovására gyarapszanak.

Jutalomjátékok. Legközelebbi hétfőn jeles komikusnak Tisztainak lesz jutalomjátéka, mely alkalmával a „Jó Fölépke“ kerül színpadra. Jövő keddehez egy hétre pedig közönségünk egyik kedvenczenek Berezincének lesz jutalomjátéka, s ez alkalmával a „Vas gyáros“ című jeles francia színmű adatik. Ajáljuk a jutalomjátékokat közönségünk szíves figyelmébe.

Kutasi Raditsz Jenő 6-ik számú honvéd gyalog feladnárbeli szabadságot állományú hadnagynak a honvédség kötelekezől körélméletét kitépése megengedtetett.

A bajai izr. nőegylet jövő hó 12-én tombola-játékkal egybekötött „nagy elite-táncfűszerkót“ rendez, melynek közönsége a szünidőben rendezendő „tombola játék“ alatt rendkívül kellemes meglepetésben részesül. Ezenyit és nem többet szabad egyelőre elárulnom, így is félsz, hogy ezen humanus egylet választmányi hölgyei — kik a bál sikerén már most a jó ügy érdekében fáradhatatlan buzgólkodnak — megharagszanak. Az előkészületek után itélve ezen táncfűszerke sem marad mögötte az ezen egylet által más éveken rendezni szokott báloknak, s az idei farsangban is valószínűleg egyike a legfényesebbeknek lesz, mert — ha valami baj nem jön közben, ez lesz Baján, az első „táncvizsgálom“ gázvilágítás mellett.

Jelmezbal. Egy lökerti éterem építőkészé alapjára f. é. február havának 22-én Baján a Bárány vendéglő dísztermében jelmezbal lesz tartva; melyen csakis meghívottak jelenhetnek meg. Belőpti díj 1 ft 20 kr. karzata 1 ft 50 kr. A nagyobb társaság, mely e czélból bábitozottság alakult, a maga kezelell rendező bizottságot választott és az a legkiterjedtebb intézkedéseket tön, hogy a tervezett mulatság az ideai farsang fénypontja legyen. Egy nagyobb csoport férfi tekintettel a czélra, valász társaságot ábrázoland és valász kosztumban; egy csoport hölgy karton ruhában fog megjeleni, míg egy másik csoport hölgy esetleg domló ruhában jövend stb. Kosztümök megállapítása és ismét hozatal farsángját Kollár Ágoston volt szives elvállalni.

A m. kir. igazságügyminiszter Pokorny Gusztáv szabadkai kir. fogház felügyelőt a komáromi kir. törvénykezési fogházhoz áthelyezte.

Szabadkán Turcsányi Béla odaváló ezkeraszt, m. hó 26. reggel kertjében egy szilvafán lövva felakasztva találták.

A magyar szent korona országai vörös-kereszt egylete bajai választmány f. hó 22-én érdekes gyűlést tartott. Az európai válságos politikai viszonyok között a magyar vörös-kereszt egylet komolyan közzelítők, hogy azon esetre, ha a válságos pillanat bekövetkezik, teljesen felszervező lépessen actióba. Az egylet bajai választmányára e részben nem csekély feladat vár: az egylet tartalék kórházának felszerelése és 100 sebesült vagy beteg harcos gondozása és ellátása. Ugyanezért a választmány is szükségét látta azon intézkedések fogantatás vételének, melyek feladatának sikeres megoldását biztosítják, s e végből egyhangulag elhatároztatt, hogy „szamaritanai iskolát“ rendez be; s abban a betegápolásról és az első segélynyújtásról előadások tartat oly nők részére, kik közben a tárgy iránt érdekelődnek, részben készeknek nyilatkozni haboru eseten megfelelő díjazásért az egylet szolgálatába lépni. Ugyanezen ülésében tárgyalta a választmány a tartalék kórház felszerelésének kérdését és is megnyugvással vette tudomásul, hogy a Baján beszerzendő s mintegy 630 ft költségbe kerülő felszerelési tárgyak kellő időben való előállításra előnki intézkedés folytán már előre biztosított. Orvendetés tudomására szolgált a választmánynak a köz ponti igazgatóság azon értesítése, hogy dr. Haynald Lajos bíbortok-égek a kalocsai apácák közül öt kitanított ápolót fog háború esetén a bajai tartalék-kórház részére átengedni, valamint örömmel és mert feladatának sikeres megoldását teljesen biztosítja látja, ugyanezrind megnyugvással vette tudomásul a választmány azon előnki előterjesztést is, hogy a főkegyelet újabb megalakulása iránt, Baja város hazafias érzelmi közönsége körében, a legmelegebb érdeklődés tapasztalható.

A bajai „Casino“ mult vasárnapi közgyűlésén megejtett tisztújítás eredménye: elnök: Jankovics Aurél, alelnök: Szent Rély Lipót, könyvtárnok: Scherer Sándor; pénztárnok: Pinkovits Antal választmányi tagok: Allaga Ottó, Athanászovits Lázár, Berényi Dániel, Drescher Ede, Csorba Ferencz, Dr. Gaál Ernő, Dr. Ivánovits Pál, Milaszevics Márton, Dr. Nikolsburger Károly, Radányi Péter, Scherer Antal.

Felhívjuk olvasóink figyelmét Deuts Adolphe urhölgy mai számunkban közzétett hirdetésnyére s miután ismerjük nevezett urnő műtermét, mely a legdivatosabb s legszebb trilette ékek, szolgáltattja megveszerte, azoknak, kik a szabátszól a varrással művészetét el akarják sajátítani, — legmelegebben ajánljuk.

Csekély kedvelő, 6 év által, olyan szerző emelkedtek, a melyet ma nap az egész civilizált világban minden más szerzőnél többre becsülnék Csernő Arad megye, Beccs küldeményt vettem, s szerencsés volt, mi tudósítom, hogy a Brandt R. gyogy. szerző félsz svájci labdaesek mint filhasználtam s hála istennek egészségesen teljesen visszanyertem. Két év óta makacs székrekedésben kínlódom s az új svájci labdaesek 4 hónapig szedése után egészen jobban lettem. Labdaesait minden hárfatáimnak és ismerőseimnek szivesen ajánlom. Iosenberg Mór.

SZÍNHÁZ.

„Egy tőreza miatt.“

(Szombaton Jan. 29-én.)

Önök most persze csodálkozva fogják kérdeni: Nini, hát ezt mikor adták? Igaz, a ballet közben. Hát hogyan lehet arról beszélni, mikor a ballet volt itt, a ballet, a ballerínákkal. Már pedig én erről beszélek. Úgy tesztek, mint XVIII. Lajos, a ki, midőn trónra került, a legitimitás elve alapján uralkodását XI. Lajos hadalál számítottá, mondván: „Uralkodatom 25-ik, 30-ik évében“ — midőn alig melegegett még meg trónusán. Hogy időkön be a nagy forradalom zajlott le és Napoleon 20 éven át Európát fölforgatá — az neki bliket. Ő ott folytatta, a hol elhagyta az utolsó Bourbon, „Le roi est mort, vive le roi!“

Hogy időközben a nagy forradalom zajlott le és a bal-

lerínák Euro — azaz hogy Zombort fölforgatták, az nekem mindegy. En ott folytatom, a hol Mi elhagytuk, Mi — a színház.

Adták vala pedig a fentvezetett vigjátékot, melye a közönség alig ügyelt. A darab nem is ér sokat, de azért Rózsáné és Fekete játéka mégis dícserelettel megemlítendő. Meg is tapasztolta őket a közönség, mely oly nagy számmal jelent meg, hogy még külön székeket is állítottak be a nézőtérre.

Hát a ballet, az nekem is tetszett, de nem úgy mint Önöknek, a kik megtagolták Zimmermann Jozsef kiasszonyt a prima ballerínának, vagy Ohlschäger Jozsef, vagy Walter és Fréderike kissasszonyoknak valanelyik produkcióját. Ez ugyan mind igen szép volt de nekem mindözekeik jobban tetszett az, hogy az első főbáltán után két makros legény lépett a színpadra, megragadta a sugó házat és elvezelték! Végre! Teljesülte leg-hőbb vágyam. Hogy boldogságom teljes legyen, még csak azt vártam, hogy a két derék legény mikor beherolja már vérpadra őt magát, a sugót — de nem jöttek.

„A dajka.“ — „A váróteremben.“

(Vasárnap jan. 30-án.)

Arról akartam elmékedni — a balletkorszak előtt — hogy az igazgatóság elismerés illeti, a mért a ballerínák idehözása által a zombori közönséget ritka élvezetben részesítette. De — mondom — kérdés, kedvekre lesz-e a közönségnek egyáltalán a dolog, mert ott áll a kérdés az elismerés is? Krétai észjárásal segítettém magamon. Ha nem lesz teli a színház a ballettel, elhőh következik, hogy helytelen volt idehozni. Tehát akkor nem érdemel elismerést. De akkor a megrovás legérzékenyebben ki lesz fejezve a pénztári eredmény által — és így nekem nem kell megrovást írnom. Ha pedig telve lesz a ház, akkor igen okos dolog volt őket idehozni. A közönségséget tehát elismerés illeti. De minthogy:

„Minden Demosthenesnél szebben beszél a — pénz!“ az elismerés is meglesz a cászában — és így nekem meint nem kell elismerést írnom.

Miután így ékesen és hosszasan elmondottam volna, hogy nekem tulajdonképen semmit sem kell mondanom, még csak azt kell hozzá tennem, hogy a fenti két ok melyikénel fogva nem kellene beszélnem. — azért, mert a színház mindkét estén szorongásig megtelt.

A színészek egészen más közönségnek játszottak, mint máskor. Ezért azonban kar volt oly circusbá való darabot adni, mint a „Dajka“ című operette. Ha vasárnap volt is, a közönség nem volt vasárnap.

Szorgalmas Érczinket és ügyes játékaért, valamint Bényeinc és Érczi dalait önkön megtagolták. Bényeincel meg is újratették a „trombita-dalt“ Mert hát akármilyen idegenszerűt meg ne nyerjen is egész pillanatra.

A kis vigjátékban „A váróteremben“ Fóris játszott, tehát excellált.

„A hol unatkoznak.“

(Hétfőn Jan. utolsó napján.)

Lángy Ilonka jutalomjátéka volt, és január utolsó napja volt. A színház nagyjából mégis megelt, az a vonzóerőnek tulajdonítandó, melyet e színteremtől „Susanne“ gyakorolt. Ő is szép babérokoszuval fogadták, melyen azonban már nem állt az eddigi: „a kedves Koldusdiának“ és „a kedves Ulóvöskének“ mintájára „a kedves a hol unatkoznak-nak“, hanem „a kedves Susannenak“. Nem is volna jó, ha következtelen járnánk el ebben a jutalmazandókkal szemben és a czimert írónk a szalagra. Képezzük csak el azt az esetet, hogy valaki a „Sarga csikót“ választaná jutalomjátékakul. — Spongya rá! mint Ollendorf mondána.

A jutalmazandó pompás kedvelő és — toilletkekkel játszott. Nem esalótluk midőn ezen szerepétől sokat és élvezetesen vártunk, kedves játékaival az egész házat elragadta.

Kivüle Fóris és játszó társa (indítványozom ezt a szót a Fortner fogalourra.) Berezinc, Szapári Janka (Lucy) és Veszprémi (Roger) érdemelnek dícserelet. Berezinc halás szerepét — a sok idezetet — szépen adta, hanem a salonban az a sok ospicokajátzású kissek sok volt. „Kevesebb, több lett volna!“ mint — Saint Evremont mondhatná.

Hogy ily csekélységet egy Berezincnél megemlítünk, ez épen annak jele, mennyire méltanyoljuk Berezinc állását: „Noblesse oblige“ mint — Szent Pál mondja. Moóri Bellac szép szerepét egészen elrontotta. „Der Wüthri hat keine Arbeit nicht getan!“ mint Schiller mondána.

„Stern Izsák.“

(Kedden febr. 1-én.)

Rövid criticék kell írnom, arra kérték a szedők, hogy a szerdai ünnepnapon ne legyen sok dolgom. Megteszem a kedvüket, különben telesajótlóbbázzák*) a czikkeimet —

Az előadás különben vigan ment.

Moóri a czimzerepét jól adta, megélt, hogy inkább elemében volt mint Bellea-korában. Még abban is igazza van, mi Lánézorl mondott hogy „a zombori színház kedves kis comicus“ Községösen alárjuk. Hanem a legkedvesebb „kis comicus“ mégis mindig csak Fóris, a mai színpadikus színpadi patikus. —

Pj Sr.

Irodalom.

Érdekes könyvtár czimmel egy figyelemre méltó új irodalmi vállalat indult meg, mely a vállalat által kibocsájtott prospektus tartalma alapján, valóban megérdemli a nagy közönség pártfogását. Az érdekes könyvtár programjának főbb pontjairól közöljük a következő részleteket:

Az Érdekes könyvtár megindításánál főleg két szempont lebegett a szerkesztőség előtt, először: hogy a magyar közönség jeles műveket a szokottan sokkal olcsóbb áron szerezhessen meg és másodsor: hogy az így szerzett könyvekből idővel állandó könyvtár gyűjtésben magának.

Az Érdekes könyvtár épen ezért ki fog terjedni nemesek a magyar, hanem a külföldi irodalomnak is legjelésebb termékeire, így mindjárt legelső kötete Klent Harriknak, Schiller mellett a legkitünőbb és nálunk még be nem mutatott dramaturgok, Heibronni Katica czimú nagy szépségű színművet tartalmazza Reviczky Gyula művészes fordításában. Reviczky Gyula már régebb óta tanulmánya tárgyává tette ezen nagy német költő életét és művét, és a kötet bevezetőjeképen hosszabb essayt írt Kleistről.

Az Érdekes könyvtár második kötete Chamisso Adalbert, „Schlemihl Péter csodálatos története“ című vilghírű művét közli, fordította és bevezette Kormos Alfréd. A harmadik kötet a korán elhunyt Schaffé, Sárkányi trombitás című elismert költő becsű művét tartalmazza Lány Sándor kitűnő fordításában, szintén a költő életrajzával ellátva.

*) Az nem fordul elő!

Az Érdekes könyvtár kiterjed az irodalom és költészet minden ágára. Könyvsorozataiba folyósz tudományos és szakmunkákat is, hogy ki ki találhatni fog bennük a maga izlésének megfelelő műveit.

Az érdekes könyvtár-ból havonként egy kötet jelenik meg; az egész évi folyamra 4 fűtával (félfévre 2 fűt, negyedévre 1 fűt) kötetenként tehát körülbelül 33 krajárát elő lehet fizetni, a kiadóihoz aludl (Budapest, Révay-utca 8.) vagy a Franklin-társulat kiadóhivatalában (egyetem-utca 4.) de bármely egyesület minden könyvkereskedésben külön is kapható lesz.

Az Érdekes könyvtár minden egyes kötetének 50 kr. az ára, még pedig tekintet nélkül a kötet vastagságára, úgy hogy nagyobb terjedelmű művek is (mint a Sakkingtoni trombitás) ily csekély áron lesznek megszerezhetőek. A kötetek egyenkénti megvétele, azonban tekintettel a jóval olcsóbb előfizetési árra, épenzzel nem ajánlható.

Az Érdekes könyvtár minden egyes kötete jó simított papírra, szép, olvasható, nagy betűkkel van nyomva, nem mint má hasonló vállalatok, melyeknek apró nyomása rontja a szemet.

Nyilttér. *)

„Nincs többé köhögés“!

Igy fog minden egyén nyilatkozni, a ki már egyszer kísérletet tett a hírneves s díjjuttalmazott

EGGER-féle mellpasztillák,

melyekre tisztelt ez. olvasóinkat ezuttal figyelmeztetni kívánunk.

Ezen kitűnő hatású mellpasztillák skatulyákban a 25 & 50 k. minden gyógytárban kapható.

Zomborban: Sály Antal és Szanorhori Károly. Szabadkán: Jók Károly, Milassin Illés, Gálffy György, Décsy Dezso. Baján: Geiger Károly, Nagy Sándor, Pollermann Bert, Steininger Lajos. Kulán: Mály János. Újvidéken: Grossinger C. B. Dimitrievic G. H., és Plaviesic G. gyógyszerész uraknál. 10—2

*) Eravat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a Szork.

Fel. és szerkesztő és kiadó-lapfőnöke:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Hirdetések.

A legjobb és legolcsóbb

ZSEB-ÓRÁI

a világnak az én általam föltalált

Remontoir-zseb-óra

a legfinomabb ezüst nickel, fém, simított üveg, gépi mutató készülék, jól regulált mű, szép fehér, mint a valódi ezüst 6 fűt 50 kr, vagy a legfinomabb aranyozásban nem megkülönböztet belől egy az aranytól 7 fűt 50 kr. Nők részére kisebb alakban a legelőcsúsabb a 8 fűt 50 kr és 9 fűt 50 kr.

Remontoir-forma inga-óra.

10 évi jótállás számlápfényerejéért.

2 évi jótállás az óra járásáért.

Ezen 9 arany ezüst s arany éremmel juttalmazott pompás óra egy euivre-poli aranyérez szerényben van az ide mellékel rajzhoz híven kidolgozta, egy patent honori díveg számlápfényerejéért, mely azzal a sajátosságosan esodálatos tulajdonsággal bír: teljesen sötét éjben önmagát holdfényesen megvilágítani; azonkívül esengéven kelto lármá készülékkel van ellátva 2 bronzzott szulvál van téve, mintdenkinek megadott a lehetőség, magának ily dísz lakása számára beszerezni. Ezen szétkülűtés egyes-egyedül is csak előre beküldött közpénz mellett, avagy es. ktr. postautalvány útján történik.

Czím: óra-gyára Weisz J. Ignác Bécs, II. Tempelgasse 65.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság köz hírré teszi, hogy Vujevich Zakár zombori lakos végrehajtójának Ginder Ferencz végrehajtást szenvedő e leni 214 fűt 43 kr. tőkekövetelés és járulékaíránt végrehajtási ügyben a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró-ság) területén lévő, Zomborban a bánát külvárosban fekvő a zombori 5494-ik számú tőkben A + s. sor sz. a. foglalt (3722--3724) hu 126. ö. i. számú haz és 620 [ ]-ól beltelekre az árverést 737 fűt ezenmel megállapított kikéltási árában elrendelte, és hogy a fennbél megjelölt ingatlan az

1887. évi márczius hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. trvszék mint telekkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikéltási áron alól is eladható fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan — becsárának 10% ót vagyis 73 fűt 7 kr. késpzében, vagy 1881: LX. t. ez. 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt óvadékköteles értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LI. t. ez. 170. §-a értelmében a hánátpénznek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1886. évi decz. hó 30-ik napján.

A zombori kir. trvszék, mint telekkönyvi hatóság.

Szabászati s varrászati tanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy t. hó 15-étől fogva helyben **női**

varrászati s szabászati műtermemben

egy hat hétig tartó tanfolyamot rendezek be, melyre kevés számú előbbkelő esaltdól való tanítványokat mérsékelt díj-fizetés mellett elfogadok.

Előjegyzéseket kérek e hó 15-éig eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Deutsch Adolfné.

Schlick-féle vasöntöde és gépgyár-részvény-társaság Budapestben,

Központi iroda: VI. Váci körút 57. — Gazdasági géposztály: Külső váci-ut 1696—1699.

Ajánlja kitűnő szerkezetű **GÖZCEPLŐ KÉSZÜLEKEIT**, szén, fa és szalma fűtésre s az egyes rendszerű járgányosplőtű tisztító-készülékét, zsákolóval vagy a nélkül, gőbbn tisztító-róstat (Bake- és Vidats rendszer) továbbá legjobbaknak bizonyult **szabadalm. Schlick-féle 2-tős és 3-as ekéit** — árak 58 fűttől kezdve — szab. Schlick-féle mélyítő ekéit kiemelő szerkezettel, mélyítő ekéit önzvelekekkel (Sack után). Eredeti Stihlk- és V-dats-féle egyvasu ekéit.

Legujabb szabadalmazott sorvetőgépek.

Ezenkívül készletben vannak: Egyes és kettős örlőmalmok, Little Giant- csöves tengeri daráló kengeri morzsolók, lakarmány-készítő gépek, olajsajtók stb. Gyárunkban működésben láthatók: a legujabb saját rendszerű ramlo-, kender- és lentörő- és tisztító-gépek rendkívüli mennyiség és minőségű munkaképességgel.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

PSEERHOFER I.

gyógyszertára

Bécs, Singerstrasse 15. sz.

„Zum goldenen Reichsapfel“

Vértisztító labdacsook, melyek előbb **universális pirulák** néven ismertek, ezen utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mert alig van betegség, melyekben, ezer meg ezer esetben csudálatra méltó hatásuaknak ne bizonyultak volna. A legmákosabb esetekben, melyekben minél egyeb gyógyszer k használatnál alkalmaztatnak, ezen labdacsook által számtalanszor és rövid idő alatt tökéletes egészség egészen új pirulával 21 kr egy tekercs 6 skatulyával 1 fűt 5 kr, bérmentve utánvétel 1 fűt 10 kr.

A pénz előleges beküldésével bérmentve 1 tekercs pirula 1 fűt 25 kr, 2 tekercs 2 fűt 30 kr, 3 tekercs 3 fűt 40 kr, 4 tekercs 4 fűt 40 kr, 5 tekercs 5 fűt 20 kr, 10 tekercs 9 fűt 20 kr. (Egy tekercsnél kevesebb nem küldhető.)

Számtalan köszönő írat tekinthető be, melyekben ezen pirulák fogyasztói hosszabb élvezetük után a legkülönbözőbb és súlyos betegségeket, köszönhető mondanak. Mindaz, a ki egyszer kísérletet tett vele, tovább ajánlja ezen szer.

A sok köszönő írat közül néhányat itt közlünk:

Leongang, 1883. május 15.
Igen tisztelt uram! Önnek pirulái valóban csudálatra méltóan működnek, nem olyanok ezek, mint egyéb dicsőített szerek hanem segínyt nyújtanak majdnem mindenben.

A husvétkor küldött pirulák legtöbbjét ismerőseimnek és barátjaimnak osztottam, s mindnyájan segítettek, még magas koru egyének is s különböző bajokban, ha nem is teljes jó egészséget, de tetemes javulást tapasztaltak s folyvást használni akarják. Kérem emellegva sziveskedjék ismét 5 tekercset küldeni. Tölem és mindazoktól, kiknek szerencséjük volt az ön pirulái által egészségüket visszanyerni, fogadják benső köszönetünket.

Deutinger Márton

Bécs Szt. György, 1882. február 16.
Tisztelt uram! Nem fejezhetem ki eléggé benső köszönetemet az ön piruláért, mert 13ten segítsége mellett, ki évek óta miserében szenvedett s habár még most is ilyeneket bevennie kell, egészsége annyira helyre állott, hogy ifjú frissességgel minden dolgát végezheti. Ezen közleményemet minden szenvedő javára felhasználja s kérem egyuttal, sziveskedjék két tekercseset küldeni, valamint két darab china szappant is. Kiváló tisztelettel

Novák Alajos, főkerész.

Tekintetes ur! Előre becsátva, hogy önnek gyógyszerere egyformán jó, mint a kitűnő fagy-balsam, mely az én családomban több idült fagydagánatot gyorsan megszüntetett, daozára az ugynevezett **universális gyógyszer**ek iránt való bizalmatlanágimnak, elhárítottam, önnek vértisztító piruláit használni s ezen apró golyócskák segítségével, hosszú évi aranyér bajomat ostromolni. Nem akartam magamnak érdemet szerezni midőn önnel tudtam, hogy régi bajom több heti használat után, egészen megszűnt s ismerőseim körében a legszorgalmasabban ajánlom. Az ellen sinez kifogásom, ha ezen sorokat — néválláram nélkül — nyilvánosságra hozza.

Tisztelettel C. v. T. Bécs, 1881. febr. 20

Fagy-balsam Pscherhofer J.-tól, hosszú évek óta ismert legbiztosabb szer mindenféle fagyások ellen valamint idült sebekre stb. Egy doboz 40 kr.

Golyva-balsam, megbizható szer a golyva nyak ellen. Egy palack 40 kr.

Flet essencia (prágai eszepek) elemésztés, mindennemű altesti bajok ellen. 1 palack 20 kr.

Órkárvirágvédő általános ismert kitűnő háziszser kaharius rekedtség, gőresős köhögés, stb. 1 palack 50 kr.

Amerikai közsvény-kenőcs, legjobb szer minden közsvény és reumatikus baj, fogfájás, Ischias, fűttájás ellen stb. 1 fűt 20 kr.

Alpesi növényvédő W. D. Beralka 2 fűt 60 kr., fűt 1 fűt 40 kr.

Szem-essencia Romershausentől, 1 palack 2 fűt 50 kr., fél palack 1 fűt 50 kr.

Tann-hinin-pomádé Pscherhofer J.-tól, számos év óta minden bajnövesztő szer közt, melyek orvosok elismernek. Egy evinosan kiállított nagyszelenceze 2 fűt.

Általános tapasz Stendel taurától vágott és szurt sebekre, rosszindulatú daganatok, még idült, gyakran felpatantó láb daganatokra is, körömméregre, sebekre s gyuladt részekre és egyéb sérüvésekrekel ajánlható 1 tégely 50 kr.

Általános tisztító só Vulrieh A. W.-tól, kitűnő háziszser, a rossz emésztések következményei, fejfájás, gyomorgőres, mellgés, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag 1 fűt.

Ferencz-pálinka 1 palack 60 kr.

Lábizzadás minden por 1 skatulya 50 kr.

Mindennemű **homeopathiai gyógyszerek készletben vannak.**

Az itt megnevezett készletműveken kívül minden az osztrák lapokban hirde ett bel- és külföldi pharmatentikus különlegességek készletben vannak s minden a raktárban nem levő ezikkekről pontosan és olesőn gondoskodunk.

A postai küldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek előleges pénzküldésre vagy utánvétel.

A pénznek előleges beküldésével (legjobb posta-utalvánnyal) a postan sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvételnél.